

DATOS IDENTIFICATIVOS

Xeodemografía

Materia	Xeodemografía			
Código	O03G440V01105			
Titulación	Grao en Relacións Internacionais			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Patiño Romarís, Carlos Alberto			
Profesorado	Patiño Romarís, Carlos Alberto			
Correo-e	carlosalberto.patino@uvigo.es			
Web	http://Guía docente UdC https://guiadocente.udc.es/guia_docent/index.php?centre=710&ensenyament=710G05&consulta=assignatures			
Descrición xeral	Demografía para comprensión das Relacións Internacionais, focalizada na conexión entre poboación, política e territorio. Trala explicación dos mecanismos de análise da estrutura e da evolución poboacional, presta especial atención á repercusión territorial das conferencias internacionais de poboación e as políticas demográficas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nun área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita atoparse a un nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
B2	Adquirir a habilidade para traballar nun contexto internacional
B3	Identificar aspectos esenciais de culturas e costumes doutros países
B4	Formarse na resolución de problemas
B5	Adquirir coñecementos xerais básicos
B6	Adquirir a capacidade de organizar e planificar
B7	Adquirir a capacidade de tomar decisións
B8	Formarse no deseño e a xestión de proxectos
B9	Adquirir a capacidade de adaptarse a novas situación
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da vida.
C4	Desenvolverse no exercicio dunha cidadanía respectuosa coa cultura democrática, os dereitos humanos e a perspectiva de xénero, nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional, co obxectivo de acadar una sociedade mais xusta e igualitaria.
C6	Adquirir habilidades para a vida e hábitos, rutinas e estilos de vida saudables, así como un uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos
C7	Desenvolver a capacidade de traballar en equipas interdisciplinares ou transdisciplinares para ofrecer propostas que contribúan a un desenvolvemento sostible ambiental, económico, político e social.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade

C9	Ter a capacidade de xestionar tempos e recursos: desenvolver plans, priorizar actividades, identificar as críticas, establecer prazos e cumprilos
D5	Comprender e analizar os procesos globalizadores, as dinámicas de deslocalización e estratexias alternativas
D6	Comprender os desafíos á seguridade internacional e o valor da mediación e resolución de conflitos de forma pacífica
D7	Analizar a realidade global nas súas diferentes dimensións, en particular a xeográfica, a política, a social, a económica e a xurídica
D8	Ser capaz de aplicar a metodoloxía científica aos retos sociais, políticos, económicos e xurídicos con elemento internacional
D10	Adquirir coñecemento das técnicas, métodos de traballo e análise das ciencias humanas, sociais e xurídicas
D11	Analizar a realidade política, social e económica no marco da cooperación internacional ao desenvolvemento

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer as fontes e métodos da análise demográfica	A1 A2 A3	B6	C3 C7	D10
Interrelacionar territorio, política e demografía.	A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C4 C7 C9	D5 D6 D7 D8 D11
Tomar conciencia das desigualdades demográficas no proceso de globalización.	A2 A3	B1 B2 B5 B7	C4 C6 C7	D5 D6 D7 D11
Analizar críticamente as teorías demográficas.	A1 A2 A3 A5	B5 B6 B8 B9		D5 D6 D7 D8 D10 D11
Diferenciar as políticas demográficas e comprender a súa repercusión territorial.	A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B6 B7 B9	C7	D5 D6 D7 D10 D11
Avaliar o impacto dos movementos migratorios na actualidade	A1 A2 A3 A4	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9	C4 C8 C9	D5 D6 D7 D8 D10 D11

Contidos

Tema	
1. Fontes e métodos da análise demográfica.	1.1. Fundamentos da Xeodemografía. 1.2. Fontes demográficas. 1.3. Métodos da análise demográfica.
2. Estrutura da poboación e a súa evolución no proceso de globalización.	2.1. Estrutura da poboación. 2.2. Evolución da poboación.
3. Xeodemografía, urbanización e globalización.	3.1. Introducción ás teorías demográficas. 3.2. Transición demográfica. 3.3. Revolución reproductiva.
4. Repercusións da distribución desigual da poboación mundial.	4.1. Poboación e recursos. 4.2. Conferencias internacionais de poboación.
5. Políticas demográficas.	5.1. Introducción ás políticas demográficas. 5.2. Políticas euxenésicas. 5.3. Políticas xenocidas. 5.4. Políticas antinatalistas. 5.5. políticas natalistas.
6. Movementos migratorios e a súa repercusión territorial.	6.1. Introducción aos movementos migratorios. 6.2. Repercusión territorial das migracións.

7. Diversidade territorial das variables demográficas.	7.1. Prácticas estatísticas (natalidade, fecundidade, mortalidade, esperanza de vida...).
	7.2. Prácticas cartográficas.
8. Proxeccións demográficas.	8.1. Prácticas estatísticas.
	8.2. Prácticas audiovisuais.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	5	25
Estudo de casos	15	35	50
Prácticas con apoio das TIC	10	40	50
Prácticas de laboratorio	5	5	10
Exame de preguntas obxectivas	2.5	7.5	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Sesión expositiva con interactividade combinada. Exposición oral complementada con medios audiovisuais e preguntas dirixidas aos estudantes, para transmitir coñecementos e facilitar o aprendizaxe. Serán explicados mediante sesións maxistras os temas: 1. Fontes e métodos da análise demográfica, 2. Estrutura da poboación e a súa evolución no proceso de globalización e 3. Xeodemografía, urbanización e globalización (teorías demográficas).
Estudo de casos	Estudo de casos xeo-demográficos para: incentivar os razoamentos inductivos e deductivos, establecer hipóteses, refutar paradigmas, confirmar teorías, propor solucións... Plantéxanse casos que han de ser comprendidos, avaliados e resolto a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo. O estudo de casos aplicarase sobre de todo aos subtemas do tema 5. Políticas demográficas (euxeónicas, xenocidas, antinatalistas e natalistas).
Prácticas con apoio das TIC	Prácticas con series estatísticas, material cartográfico e medios audiovisuais, para aplicar de forma efectiva as tecnoloxías da información e as comunicacións á análise de problemas xeo-demográficos. As prácticas con TIC aplicaranse sobre de todo aos temas 6. Movementos migratorios e a súa repercusión territorial, 7. Diversidade territorial das variables demográficas (natalidade, fecundidade, mortalidade, esperanza de vida...) e 8. Proxeccións demográficas.
Prácticas de laboratorio	Introducción a documentos estatísticos, cartográficos e audiovisuais relevantes para a análise xeo-demográfica, como instrumentos de aplicación ao estudo de casos ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico. Esta metodoloxía combinarase coas sesións maxistras do tema 1. Fontes e métodos da análise demográfica, e có estudo de casos do tema 5. Políticas demográficas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Sesión expositiva con interactividade combinada. Exposición oral complementada con medios audiovisuais e preguntas dirixidas aos estudantes, para transmitir coñecementos e facilitar o aprendizaxe.
Prácticas de laboratorio	Introducción a documentos estatísticos, cartográficos e audiovisuais relevantes para a análise xeo-demográfica, como instrumentos de aplicación ao estudo de casos ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Estudo de casos	Estudo de casos xeo-demográficos para: incentivar os razoamentos inductivos e deductivos, establecer hipóteses, refutar paradigmas, confirmar teorías, propor solucións... Plantéxanse casos que han de ser comprendidos, avaliados e resolto a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo.	20	
Prácticas con apoio das TIC	Prácticas con series estatísticas, material cartográfico e medios audiovisuais, para aplicar de forma efectiva as tecnoloxías da información e as comunicacións á análise de problemas xeo-demográficos.	40	
Exame de preguntas obxectivas	Proba con preguntas tipo ensaio e preguntas tipo obxectivas, para avaliar a capacidade de síntese (por exemplo, definición de conceptos) e a capacidade de análise (por exemplo, comentario de material textual ou gráfico).	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación por seguimento continuado/observación sistemática correspóndese co estudo de casos e prácticas Tics.

Para superar a materia o alumno deberá levar a cabo os estudos de casos e prácticas con Tics que se lle indiquen, ademais de obter polo menos unha calificación de 5.0 puntos na proba mixta. De non ser así, poderá acudir a unha segunda oportunidade, para a cal se lle manterán as calificacións dos estudos de casos e prácticas con Tics.

Os alumnos teñen opción de escoller entre a avaliación continua e a global no prazo dun mes dende o inicio das aulas.

Aqueles alumnos que non se acollan á avaliación continua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Advertese que, se fose detectado fraude mediante plaxio ou copia en calquera das actividades avaliadas, a materia será calificada con 0.0 puntos na convocatoria correspondente, ao marxe doutras calificacións obtidas

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Abellán A., **La población del mundo**, Síntesis, 1991

Arroyo A., **Estadísticas demográficas y sociales**, Universidad de Jaén, 2007

Bricker D. & Ibbittson J., **El planeta vacío: el shock del declive la población mundial**, Editorial B, 2019

Henry L., **Demografía**, Labor, 1976

Le Bras H., **Los límites del planeta. Mitos de la naturaleza y la población**, Ariel, 1997

Leridon H. & Toulemon L., **Demografía**, CEDUA Col Mex, 2014

Livi Bacci M., **Introducción a la demografía**, Ariel, 1993

Livi Bacci M., **Historia de la población europea**, Crítica, 1998

Livi Bacci M., **Historia mínima de la población mundial**, Ariel, 2009

Mogelgaard K. et al., **Estado de la población mundial**, UNFPA, 2019

Pressat R., **Demografía estadística**, Ariel, 1979

Pressat R., **El análisis demográfico**, FCE, 1983

Pressat R., **Diccionario de demografía**, Oikos-Tau, 1987

Puyol R. et al., **Los grandes problemas actuales de la población**, Síntesis, 1993

Reques P., **Población, recursos y medio ambiente: ¿El final de los mitos?**, Universidad de Cantabria, 2001

Reques P., **Geo-demografía. Principios conceptuales y metodológicos**, Universidad de Cantabria, 2011

Sánchez Barricarte J.J., **El crecimiento de la población mundial**, Tirant lo Blanch, 2008

Sánchez D. & Chávez R., **Envejecimiento de la población y cambio climático**, Comares, 2019

Sartori G. & Mazzoleni G., **La tierra explota: superpoblación y desarrollo**, Taurus, 2003

Susino J., **Introducción a la práctica del análisis demográfico**, Dextra Editorial, 2016

Tapinos G., **Elementos de demografía**, Espasa Calpe, 1988

Thumerelle P.J., **Las poblaciones del mundo**, Cátedra, 1997

Toulemon L. & Leridon H., **Demografía. Enfoque estadístico y dinámica de las poblaciones**, CEDU México, 2015

Vallín J., **La población mundial**, Alianza Editorial, 1995

Vallín J., **La demografía**, Alianza Editorial, 1995

Vinuesa J., **El estudio de la población**, IEAL, 1982

Vinuesa J., **Demografía. Análisis y proyecciones**, Síntesis, 1994

Vinuesa J. & Puga D., **Técnicas y ejercicios de Demografía**, INE Colección Libros de autor, 2007

Bibliografía Complementaria

AAVV, **Demographic Research**, Max Plank Institute for Demographic Research,

AAVV, **Papers de Demografía**, Working Paper del Centre d'Estudis Demogràfics,

AAVV, **The Open Demography Journal**, Demography Journal,

Guilluy Ch., **Les temps des gens ordinaires**, Flammarion, 2021

Poston D.L., **Handbook of Population**, Springer (Switzerland), 2019

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Xeografía política/O03G440V01104